

МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ - ОСНОВОПОЛОЖНИЙ ПРИПИНІ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ В МЕЖАХ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Негода К.О., студент ННІПН НАВС

Науковий керівник: викладач кафедри загальноправових дисциплін ННІПН НАВС Кулик Т.О.

Питання прав і свобод людини та громадянина на сьогодні є найважливішою проблемою внутрішньої і зовнішньої політики усіх держав світової співдружності. Саме стан прав у сфері забезпечення прав і свобод особи, їх практичної реалізації є тим критерієм, за яким оцінюється рівень демократичного розвитку будь - якої держави і суспільства в цілому.

Міжнародні стандарти щодо основних прав і свобод людини і громадянина регулюються низкою міжнародно - правових актів, які визначають політичні, природні, культурні, соціальні права.

Тому вирішення питання про механізм захисту прав людини є актуальним напрямком сучасної правової науки.

Об'єктом дослідження є законодавство України, зокрема та його частина, яка регламентує ряд заходів конституційно - правового впливу, що відносяться до визначення конституційно - правового статусу особи, в рамках розвитку громадянського суспільства.

Предмет дослідження - механізм захисту прав і свобод людини в Україні.

Метою роботи є дослідження проблеми механізму захисту прав і свобод людини в Україні.

Мета роботи передбачає виконання таких завдань: визначити теоретичні засади дослідження проблеми механізму захисту прав людини в Україні; здійснити аналіз проблеми дотримання прав людини в Україні; дослідити особливості механізму захисту прав людини в Україні.

Сприяння розвитку громадянського суспільства є однією з умов всебічного забезпечення захисту прав і свобод людини і громадянина.

Реальний захист прав людини належить до найгостріших проблем української дійсності. Конституційне прагнення розвивати і зміцнювати демократичну державу неможливо реалізувати без утвердження в суспільній свідомості і соціальній практиці невідчужуваних прав і свобод людини, нормативного закріплення їх гарантій. Держава зобов'язана проявляти активність у забезпеченні прав людини, у створенні матеріальних, організаційних, соціальних, політичних та інших умов для найповнішого використання людиною своїх прав і свобод.

Верховна Рада України здійснює захист прав і свобод через законодавчу діяльність шляхом визначення виключно в законах України прав і свобод людини і громадянина, гарантій цих прав і свобод, основних обов'язків громадян, громадянства, правосуб'єктності громадян, статусу іноземців і осіб без громадянства; прав корінних народів і національних меншин; основ соціального захисту; визначення правового режиму власності, правових засад і гарантій підприємництва, правил конкуренції та норм антимонопольного регулювання (пп. 1—3. 6—8 ч. 1 ст. 92 Конституції).

Особливе місце у системі гарантій посідає Президент України. Він зобов'язаний сприяти формуванню відповідних механізмів контролю та забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, а обстоюючи їх, створювати умови нетерпимого ставлення до будь-яких випадків порушення таких прав і свобод. Для виконання зазначених обов'язків Президент наділений правом вето щодо прийнятих Верховною Радою законів із наступним поверненням на повторний розгляд; повноваженнями щодо скасування актів Кабінету міністрів України, рішень голів місцевих державних адміністрацій та актів Ради міністрів Автономної Республіки Крим (п. 16, 30 ч. 1 ст. 108 Конституції); правом звертатися з клопотанням до Конституційного Суду України з питань конституційності законів та інших правових актів Верховної Ради України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Уповноважений з прав людини в силу специфіки своєї природи, а також надзвичайної складності завдань забезпечення прав людини в Україні не здатний докорінно змінити ситуацію. Новий демократичний інститут робить перші кроки. Але наявний досвід його функціонування вказує на необхідність удосконалення існуючої законодавчої бази. Так, чинна Конституція у п. 17 ст. 85 містить лише згадку про цю посадову особу у зв'язку із закріпленням повноважень Верховної Ради по призначенню і звільненню з посади Уповноваженого з прав людини. Тому Основний Закон слід доповнити спеціальною нормою, яка присвячена Уповноваженому з прав людини.

Широкими повноваженнями щодо захисту прав і свобод людини наділена прокуратура України при виконанні функцій нагляду за додержанням і застосуванням законів. Діяльність органів прокуратури по вирішенню заяв і звернень громадян, перевірці сигналів преси та інших засобів масової інформації про порушення законності забезпечує своєчасний і кваліфікований розгляд кожного звернення, всебічну перевірку доводів заявника і прийняття на місці правильного рішення, поновлення порушених прав і законних інтересів громадян, притягнення до відповідальності винних осіб.

Забезпечення прав і свобод громадян неможливе без специфічного демократичного інституту, яким є адвокатура. Адвокат зобов'язаний здійснювати представництво, сприяти захисту прав та законних інтересів громадян і юридичних осіб за їх дорученням в усіх органах, установах, організаціях. Вказана діяльність базується на принципах верховенства права, незалежності, гуманізму, демократизму і конфіденційності.

Таким чином, удосконалення процедур захисту прав і свобод індивіда — важливе і невідкладне завдання Української держави. На жаль, розмитість, невизначеність, а то й повна відсутність юридичних правил, які б регулювали захист громадян, свідчать про незадовільну правову ситуацію, яка склалася в суспільстві. Юридичні механізми, які діяли в колишньому СРСР, зруйновані, нові ще не сформовані, а ті, що діють, недосконалі. В таких умовах правовий статус людини і громадянина, закріплений в Конституції України, не має реального підґрунтя. А це загрожує перетворенням суб'єктивних прав у